

PROJEKT & KULTUR

nr. 146 ----- februar 2021

issn. 0901-8824

www.gtu.dk

Skovvej 24, 9510 Arden. Tlf.: 42 17 09 97. gtu_sekr@hotmail.com

Medlem af Den Internationale Emmaus-Bevægelse

emmaus

INTERNATIONAL

PROVOKATØRER FOR FORANDRING

Velkommen til Projekt & Kultur nr. 146!

Projekt & Kultur udgives af Genvej til Udvikling (GtU), tlf.nr. 42 17 09 97
gtu_sekr@hotmail.com - www.gtu.dk
Kontingenter, abonnementsbetalinger og bidrag sendes til reg.nr. 9806, kontonr. 2071578634.

Hvor intet andet angives, er teksten af Jørgen Olsen. **Nr. 147 forventes udsendt i slutningen af maj eller begyndelsen af juni.**

Dette blad er trykt på Godsbanen i Aarhus i 85 eks. – trykkeriet er en del af et kulturcenter og åbnet i 2021 først fra den 6. maj. Imidlertid er det meste af indeværende blad skrevet i januar og februar, så derfor skriver vi ”februar 2021”.

Redaktionen opfordrer til eftertryk med kildeangivelse. Signerede artikler udtrykker ikke nødvendigvis foreningens holdninger.

Dette nummer indeholder:

3: Mødedeltagelser og udstillinger ---
Mediemarkeringer

4 - 5: Women Empower Business

- Kristian Katholm Olsen anmelder en bog af Henrik Schramm Rasmussen, *Dansk Industri*

6: Solidaritet for vand

Emmaus International på UNESCO's "Borgere for Planeten"- Platform

- af Emmaus International
- oversat af Sara Grund Sørensen.

7 - 9: Udvikling, køn og Covid-19

- af Patricia Langvad Jensen.

10 - 11: Emmaus i Bosnien-Hercegovina

- af Emmaus Europa
- oversat af Naja Egede Kristensen.

12: Vi skal lytte til de marginaliserede

- af Julia Demaree
- oversat af Helene Sophie Holmgreen Hansen.

13 - 15: At være kvinde i Burkina Faso

- af Eva Fernández Tendero
- oversat af Tina Jonstrup Larsen.

Billedet på forsiden er taget af Emmaus-Samfundet i Eindhoven, Holland og forestiller et måltid i december i samfundet. Læs mere her [Eindhoven \(emmaus-international.org\)](http://Eindhoven.emmaus-international.org)

Billedet på bagsiden er taget af Stine Heilmann – det er fra bogen Women Empower Business, jf. side 4 og 5. Billedteksten oplyser: ”Toms har etableret mange vandbrønde i Ghana. Det kommer især til gavn for pigerne, for de spares for en ofte lang og hård gåtur efter vand. Derudover betyder det, at de kan forlænge skoledagen med 2-3 timer og dermed modtage lige så meget undervisning som drengene.”

Hermed en stor tak til alle, som har sendt kontingenter, abonnementer og bidrag siden sidst!

Vi er for tiden 124 medlemmer.

Hvis der er vedhæftet en seddel med kontooplysninger, har du ikke betalt for i år.

Husk at læse www.gtu.dk – her opdateres www.gtu.dk/Nyheder.htm og www.gtu.dk/Kalender.htm ganske ofte.

På

www.gtu.dk/tidsskriftet_projekt_og_kultur.htm finder du en stor artikelsamling, opdelt på lande og emner, ikke mindst fra Benin, Burkina Faso, Mali og Niger – samt en meget lang række artikler om Emmaus-Bevægelsen.

På Jørgen Olsens Facebook-profil bringes løbende informationer om GtU og Emmaus, bl.a. billeder med korte tekster, som videreformidles fra Facebook-siden ActEmmaus.

Pakkeforsendelse

Pakker med briller til Syn for Sagen i Afrika blev sendt den 23. november 2020, 35 par briller emballeret af børnetøj - jf.

http://gtu.dk/syn_for_sagen_i_afrika.pdf

Tak til Røde Kors i Arden for at donere briller til formålet!

Forvarsel

Genvej til Udviklings generalforsamling vil vi i år forsøge at afholde søndag den 27. juni i Randers.

Den egentlige indkaldelse følger i maj-nummeret, nr. 147, af Projekt & Kultur.

Mødedeltagelser og udstillinger

25-års jubilæum hos KB

Kontorforsyning

7. december: Jørgen Olsen deltog i jubilæum hos foreningens mangeårige leverandør af papir og kontorartikler, KB Kontorforsyning i Hobro. Jørgen medbragte et par grydelapper fra Kologh Naba (kologh-naba.org), som indehaverne af KB Kontorforsyning betegner som gode og solide – rigtigt professionelt arbejde!

Flot julesalg ved Marianne Dithmer, Herlev

Marianne har solgt til venner og familie samt på arbejdspladsen, Social- og Sundhedsuddannelses-centeret Brøndby, Herlev, Gladsaxe (SOSUH). Igen i år havde Marianne et super salg på SOSUH. Vi takker mange gange for støtten, som skolens medarbejdere og elever troligt har ydet de sidste 7 år hver jul. Marianne solgte denne gang for 4.465 kr. – imponerende især i en corona-tid!

Deltagelse i CISUs webinar om indflydelse på Danidas nye udviklingsstrategi

Bestyrelsessekretær Karl Aage Jørgensen deltog for GtU og beretter:

Om CISU: [PK145-7.pdf](https://www.gtu.dk/PK145-7.pdf) (gtu.dk)

Mødet, der blev afviklet som et webinar og som blev afholdt 25. januar 2021, drejede sig om muligheden for at påvirke regeringens udspil for en ny Udviklingsstrategi.

Webinaret blev afholdt på Zoom, som jeg ikke tidligere har brugt. Ved mødet blev der benyttet et online-kommentarsystem der hedder Jamoar. I løbet af mødet nåede der at komme 62 organisationer på.

Mødet varede en time, og der var moderatører på med forskellige nye oplæg. Samtidig skulle man komme med indlæg til Jamoar-boardet, hvor der var 9 sider med forskellige spørgsmål/udsagn, hvor man så skulle sætte

input på i kort "post-it" form. Efterfølgende blev præsentationerne udsendt på mail og der var fortsat adgang til Jamoar- kommentarsystemet i en uges tid, således at man kunne komme med yderligere bemærkninger.

Det væsentlige ved webinarret var at man fik gennemgået hvad ideen med den nye landestrategi er idet den følger efter 3 tidligere strategier (2010-2012, 2013-2017 og 2018 til 2021) samt processen der fører frem til den. Den nye strategi skal så ifølge oplægget blive en Udviklings-, humanitær- og civilsamfundsstrategi (*hvor civilsamfundet tidligere har haft en separat strategi*).

Det er en strategi der skal dække ALLE elementer i Danidas udviklingsarbejde:

- Multilateralt arbejde (EU, FN mv.)
- Bilateralt – herunder prioritetslande
- Civilsamfunds-samarbejdet
- Valg af Geografi (*hvilke lande prioriteres, Afrika-fokus, mulig udfasning af asiatiske lande mv.*)
- Afspejler aktuelle politiske prioriteringer (fx migration, de 17 Verdensmål mv)

Der vil blive lagt særlig vægt på udvikling af klimatiltag til at begrænse afskovning og ændring af energiforbrug.

Det er klart at en del af udviklingsstøtten skal gå til at hindre illegal migration, og eventuel eksport af illegale indvandrere til specielle modtagecentre i den 3. verden.

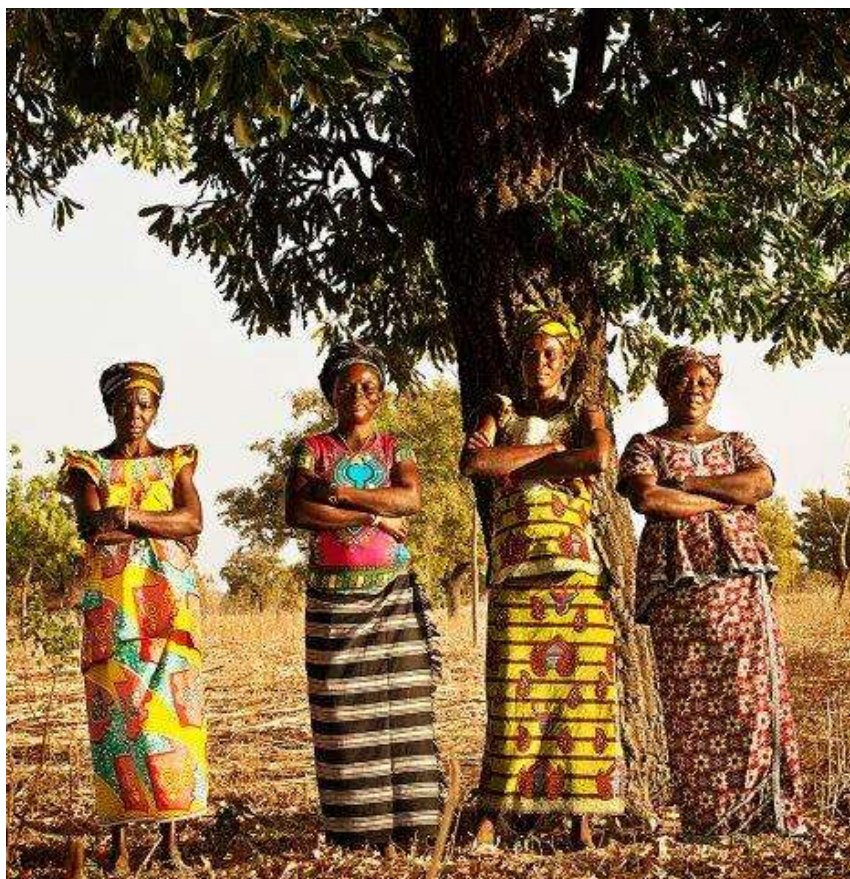
Der kom input fra 40 organisationer til CISUs samlede høringssvar til Danida.

Mediemarkeringer

Den unødvendige forsigtighed

Under denne overskrift fik Jørgen Olsen optaget et blogindlæg på Globalnyt den 15. januar 2021. Klik ind på dette link [Blog: Den unødvendige forsigtighed | Globalnyt](#)

Der citeres fra indlægget den 19. januar Bistanden kort: Satellitter og milliarder | [Globalnyt](#)

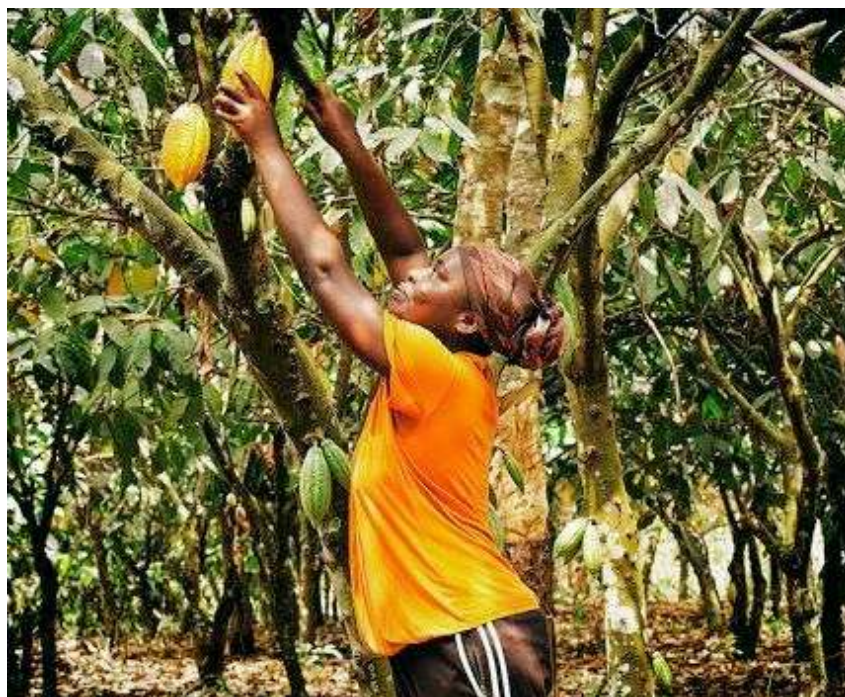
Kvinder i Burkina Faso
(foto: Stine Heilmann)

Women Empower Business når ligestilling bliver en god forretning

- Bogen findes i en dansk og en engelsk udgave, titlen kan oversættes som **Kvinder er en styrke for erhvervslivet**
- red. af Henrik Schramm Rasmussen, projektleder i Dansk Industri
- forord af Hendes Kongelige Højhed Kronprinsesse Mary af Danmark
- 135 sider, ISBN 978-87-400-3654-1
- Politikens Forlag 2016
- anmeldt af Kristian Katholm Olsen, cand.mag. i litteraturhistorie og samfundsfag.
- Genvej til Udvikling har et antal eksemplarer liggende, som vi gerne sender mod dækning af omkostningerne – overskydende beløb går til vores projektkonto.

Hvis man ud over Corona pandemien skal nævne et emne, der har domineret medielandskabet i det seneste års tid i hvert fald i Danmark, kan man ikke komme uden om MeToo. Et emne, man uvægerligt kommer til at berøre, når man diskuterer MeToo, da det relaterer sig til denne bevægelse, er kønsmæssig ligestilling, som er et emne, hvorunder man naturligvis kan udlede mange forskellige underemner.

Women Empower Business er fra 2016; men den er lige så aktuel, som den var i udgivelsesåret, da den åbenbarer den manglende ligestilling mellem kønnene i seks forskellige lande og derfor bl.a. er interessant at perspektivere til med hele ligestillingsdebatten for øje.

Kakaoplukning i Ghana
(foto: Stine Heilmann)

Denne debat har i Danmark især kørt på højtryk, siden tv-værten Sofie Linde i sidste efterår til Zulu Comedy Galla afslørede, hvordan en tidligere mandlig chef misbrugte sin magt over for hende.

Man kan ikke komme uden om, at Women Empower Business beskriver helt andre udgangspunkter i kampen for øget ligestilling, og derfor er succeskriterierne i mange u-lande også meget forskellige på dette punkt set i forhold til de kriterier, man især sigter imod i en dansk sammenhæng.

Drejer man fokus væk fra at se Women Empower Business som en bog, man kan perspektivere til ud fra en aktuel debat, og i stedet ser på den for, hvad den i sig selv har at byde på, udmærker den sig særligt på følgende områder:

For det første indeholder fotobogen en lang række af flotte, indholdsrige billeder af kvinder og store piger, der arbejder, hvilket man i en dansk kontekst ikke ville studse over, men som i de berørte u-lande ikke er hverdagskost.

For det andet giver den læseren et overblik over, hvilke konkrete initiativer der er stablet på benene i de pågældende afrikanske og asiatiske lande, der

tæller Indien, Ghana, Vietnam, Burkina Faso og Malawi.

Den er altså ikke en grundig indføring i arbejdsforholdene for kvinder i disse lande, men det slår den sig heller ikke op på at være. Man skal betragte bogen som en vigtig introduktion til det arbejde, forskellige danske virksomheder laver på ligestillingsområdet rundt omkring i verden, og hvad virksomhedernes engagement blandt andet betyder for kvinders og pigers adgang til arbejdsmarkedet.

Fordi man kan se konkrete resultater af initiativerne, er der potentiale for at anspore ildsjæle og andre organisationer end dem, der nævnes i bogen, til at sætte gang i flere projekter og dermed søge at fremme ligestilling rundt omkring i den tredje verden. Dette er i sig selv en god grund til at anbefale bogen, som behandler et emne, der er aktuelt grundet det seneste års ligestillingsdebat, og hvor bogen udmærker sig ved faktisk at dokumentere succeshistorier på dette område i en global kontekst.

Nokoué-Søen i Benin
(foto: Emmaus International)

Solidaritet for vand: Emmaus International på UNESCO's "Borgere for Planeten"- Platform

- af Emmaus International
- oversat af Sara Grund Sørensen fra Solidarity for water: Emmaus International on the UNESCO "Citizens for the Planet" platform (emmaus-international.org)

I lyset af klima-nødsituationen sætter UNESCO fokus på en række nyskabende borgerprojekter, som andre kan lære noget af. Dette sker på platformen **Grønne borgere 2020** (*Green Citizens 2020*). Disse projekter har alle en specifik lokal påvirkning på befolkningen inden for området vedvarende udvikling og økologi. Emmaus International er blevet kontaktet og derigennem opfordret til at deltage i dette projekt ved at fortælle om projektet "Solidaritet for Vand på Nokoué-Søen". Projektet blev igangsat i 2006 i på opfordring fra en forening af fiskere på Nokoué-Søen.

Kapacitetsopbygning af lokale kræfter er grundlæggende for dette deltagelsesbaserede forvaltningsprojekt for at sikre tilgang til drikkevand, sanitet og hygiejne. Ideen var derudover at gøre det muligt for de mest udstødte at tage ejerskab over deres rettigheder og være aktører i kampen for forandring. Dette er et specifikt kendetegn ved Emmaus-Bevægelsen.

På nuværende tidspunkt bliver adskillige udviklingsmæssige muligheder undersøgt. En af de primære måder for at udvikle projektet er ved at overgå til solenergi. Dette vil medføre en reduktion af udgifterne til elektricitet, som forsynes vha. en generator, samt en minimering af det miljømæssige fodaftryk. Dette er af yderste vigtighed på grund af det høje niveau af forurening i søen.

Gennem platformen inviterer UNESCO donorer, medier og frivillige til at opdage disse projekter samt støtte ønsket om forandring for mange civile samfundsaktører.

Inkluderingen af vandprojektet er en stor anerkendelse af Emmaus Internationals handlinger, takket være alle de involverede grupper. Det er derudover en mulighed for at gøre denne aktion mere vedvarende, så den fortsat kan kæmpe for sociale forandringer!

Opdag denne platform og find ud af mere om projektet "Solidaritet for vand på Nokoué-Søen" via dette link:
<https://www.unescogreencitizens.org/> (på engelsk og fransk)

Udvikling, køn og Covid-19

- af Patricia Langvad Jensen, cand.soc. i socialvidenskab og internationale udviklingsstudier

Den globale spredning af Covid-19 har gennem det seneste år vist sig som et forstørrelsesglas på allerede eksisterende uligheder i og på tværs af lande. Økonomiske, politiske og sociale skel er blevet tydeligere.

Mellem lande, regioner og befolkningsgrupper fortsætter en igangværende tendens, hvor de rige bliver rigere, og de fattige bliver fattigere.

Det viser sig eksempelvis i diskussioner om adgang til vacciner, værnemidler og basale sundhedsrettigheder. Dertil rammer konsekvenserne af nedlukninger, som følge af pandemien, især i forvejen udsatte grupper som kvinder og børn.

WHO og UN Women: bekymret for Covid-19s indvirken på piger og kvinder

Humanitære kriser, herunder sundhedskriser, påvirker mænd og kvinder forskelligt. Ifølge tal fra WHO udgør kvinder på tværs af Afrika 40 % af registrerede Covid-19 tilfælde. Ser vi nærmere på fx Sydafrika udgør kvinder over 55 % af tilfældene.

I forhold til sikring af kvinders basale reproduktive rettigheder og adgang til sundhedsydelser, som fx abort, fødsel og kejsersnit på klinikker med uddannet sundhedspersonale, udgør Covid-19-pandemien en stor udfordring. Det sundhedsfaglige tidsskrift Lancet Global Health vurderer, at et fald i adgang til disse ydelser kan medføre en betydelig stigning i mødredødelighed.

Det tyder også på, at mænd i højere grad er i risikogruppen for at få et alvorligt forløb med Covid-19, der kan kræve intensiv behandling og i værste fald død. Kigger vi på tal fra databanken

Global Health 50/50, der indsamler globale sundhedsdata fordelt på køn, viser tal fra Afrika en tendens til en overrepræsentation af mænd i forhold til netop dødelighed. Eksempelvis viser tallene fra Sydafrika, at for hver gang 10 kvinder mister livet, som følge af Covid-19, mister tilsvarende 13 mænd deres.

I forhold til arbejdsmarkedet rammer den økonomiske tilbagegang som følge af pandemien den uformelle sektor hårdt. 90 % af arbejdsstyrken i Afrika syd for Sahara består af uformelle arbejdere, hvoraf kvinder udgør størstedelen. Det betyder, at kvinder bliver ramt særligt hårdt, da de ofte ikke har kapaciteten til at stå imod økonomiske chok. Fx adgang til social sikring, opsparing eller lån. Ej heller muligheder for at finde et nyt arbejde, da arbejde under skærpede restriktioner og nedlukninger ofte kræver adgang til Internettet.

Her spiller teknologi også en særlig rolle, da kun 27 % af kvinder i Afrika har adgang til internet, hvoraf kun 12 % har råd til at bruge det. Det har også en direkte indvirken på pigers adgang til uddannelse, da de som konsekvens ikke kan deltage i online-undervisning.

Repræsentanter for Den Økonomiske Kommission for Afrika har i denne forbindelse ytret bekymring for pigers situation, da de risikerer i højere grad at blive betragtet som handelsvarer af deres familier, hvilket kan resultere i overgreb samt tidligere graviditet og ægteskab.

Ansvar for omsorg tilfalder traditionelt kvinder og medfører under en pandemi mere ulønnet omsorgsarbejde - lige fra børnepasning og pasning af ældre og syge familiemedlemmer til forberedelse af mere mad til hjemmegående børn og teenagere.

(fortsættes side 8)

Gadesælgere i Maputo, Mozambique.
(foto: Farah Nabil, www.unsplash.com)

Udvikling, køn og Covid-19

(fortsat fra side 7)

Kvinder er også overrepræsenterede blandt sundhedsarbejdere i Afrika, hvor 70 % af sygeplejersker er kvinder. Det betyder, at kvinder udgør en betydelig andel af arbejdere i frontlinjen under pandemien. Ifølge FN's Befolkningsfond risikerer kvindelige sundhedsarbejdere i Afrika dagligt deres eget og deres patienters liv, da lokale myndigheder ikke synes at kunne følge med udviklingen i pandemien.

Dette medfører mangel på essentielle værnemidler som desinfektionsmidler, masker, handsker m.m.

og et arbejdsmiljø, der ikke nødvendigvis kan sikre den nødvendige sociale afstand blandt patienter og personale.

Endeligt opstår der en højere risiko for kønsbaseret vold under en pandemi som Covid-19. Ifølge rapporter fra UN Women er vold mod kvinder, især vold i hjemmet, tiltaget i flere lande.

Dette tilskrives husholdningers stigende bekymringer om sikkerhed, sundhed og økonomi, der skaber spændinger, som bliver forstærket under indespærring i hjemmet som følge af restriktioner og nedlukninger. Disse spændinger øger risikoen for alvorlige overtrædelser af kvinders menneskerettigheder, herunder retten til fysisk og mental sikkerhed.

Køn på dagsordenen i kampen mod covid-19

Der er således mange udfordringer, der skal findes løsninger på. Løsninger, som bør være følsomme over for de kønnede implikationer, Covid-19-pandemien og håndteringen af samme bringer med sig.

For at overvåge udviklingen og forskellige landes indsatser til håndtering af pandemien og dens kønnede konsekvenser har UN Women og UNDP (FN's udviklingsprogram) udviklet en databank under navnet "Covid-19 Global Gender Response Tracker". Den måler udstrækningen af landenes køns-sensitive politiske tiltag ud fra 3 dimensioner: økonomisk sikkerhed, vold i hjemmet og ulønnet omsorgsarbejde.

Kaster vi et blik på tallene fra Afrika syd for Sahara, hvor det i øvrigt ikke er alle lande, der indberetter officielle kønsdifferentierede data, har 16 ud af 45 lande og territorier ikke iværksat køns-sensitive tiltag som modsvar til Covid-19. Ud af de lande, der har iværksat initiativer, har 17 iværksat initiativer mod vold mod kvinder og piger, hvoraf øst- og sydafrikanske lande står for 2/3 af indsatserne. Disse drejer sig dels om bedre rådgivning om hjælpelinjer og anmeldelsesmuligheder, dels om psykologisk og juridisk hjælp. Dog har kun 7 lande iværksat initiativer med henblik på forbedring af indsamling af data om vold mod kvinder i en Covid-19 kontekst.

Ingen lande har registreret initiativer målrettet den digitale vold, der foregår online og som, der, ifølge UN Women, ses tendens til stiger under pandemien. I forhold til kvinders økonomiske sikkerhed er kun 16 % af de i alt 287 covid-19-relaterede arbejdsmarkedsindsatser målrettet kvinder.

De fleste af disse tiltag er målrettet social beskyttelse og består primært af pengeoverførsler og mad-assistance, der specifikt er målrettet kvinder.

Derudover er der i 11 lande iværksat arbejdsmarkeds- og finanspolitiske tiltag rettet mod kvinder, der skal sikre adgang til lån og kredit i den uformelle sektor eller skat- og afgiftsnedsættelser på import og salg af basale nødvendigheder og hverdagsprodukter.

I forhold til tiltag, der adresserer kvinders ulønnede omsorgsarbejde, skal man kigge langt. Kun 2 % af de samlede tiltag i relation til social beskyttelse og arbejdsmarked vedrører ulønnet omsorgsarbejde. Eksempelvis har regeringen i Burundi iværksat støtte til uddeling af mad- og hygiejnekit til sårbare grupper. Men for at kunne tackle den massive berøringsflade, som ulønnet omsorgsarbejde har under en pandemi som Covid-19, kræves tiltag, der også adresserer fleksibel arbejdstid, mulighed for orlov og børnepasning samt kontant aflønning for omsorgsbyrden.

For at sikre et følsomt og kontinuerligt fokus på de kønnede implikationer ved politiske tiltag som modsvar på Covid-19, er det afgørende at beslutningstagerne ikke blot er mænd, men også repræsenterer kvinder. Dette behov understreges også af UN Womens repræsentant, Phumzile Mlambo-Ngcuka, der har udtalt, at "vi ved fra erfaringerne med ebola, at når du ekskluderer kvinder, så står du sandsynligvis over for en katastrofe".

Derfor er det afgørende at sikre, at kvinder, som centrale tovholdere i landes indsatser mod Covid-19, også har den nødvendige del i lederskabet og beslutningsgrundlaget for disse indsatser.

Foruden mere inklusion i beslutningsprocesser, er det min holdning, at lokale, nationale og regionale regeringer fremadrettet bør fokusere på sikring af kvinders arbejdstager- og menneskerettigheder og ikke lade pandemien omvende den begrænsede fremgang, der trods alt har været på ligestillingsområdet i mange dele af verden.

Forum for International Solidaritet (FIS) uddeler mad til migranter
(foto: Forum for International Solidaritet)

Emmaus i Bosnien-Hercegovina

- af Emmaus Europa
- oversat af Naja Egede Kristensen fra Emmaüs en Bosnie-Herzégovine - Emmaus Europe (emmaus-europe.org)
- fodnote af Jørgen Olsen.

Uddrag fra et interview med Sabina Arnaut-Jahic, national delegeret for Bosnien-Hercegovina i Emmaus Europas repræsentantskab.

Kan du fortælle os om, hvordan Emmaus startede i Bosnien-Hercegovina?

Emmaus blev født i Bosnien-Hercegovina i sammenhæng med sammenbruddet i det tidligere Jugoslavien og konsekvenserne af krigen 1992-1995. På denne tid var situationen ekstremt vanskelig og ustabil for alle i landet. I 1993 begyndte den humanitære organisation "Røde Halvmåne" at arbejde med at åbne et offentligt køkken og uddele beskedne måltider til folk.

I udlandet ønskede et stort antal organisationer at hjælpe befolkningen i Bosnien-Hercegovina under krigen, og en af dem var Emmaus International ledet af Franco Bettoli. De begyndte at levere nødhjælpskonvojer af fødevarer, medicin og andre

fornødenheder til Tuzla kommune, og for at gøre det havde de brug for en lokal humanitær organisation til at hjælpe dem med distributionen af nødhjælpen.

Således begyndte Emmaus International og Røde Halvmåne at arbejde sammen med en intensiv hjælp til flygtninge.

Aktiverne og entusiastene, der arbejdede i dette partnerskab, udviklede ideen om at oprette en forening, der beskæftigede sig med Emmaus-aktiviteter i Bosnien-Hercegovina.

Den stiftende forsamling for den humanitære organisation "Forum for International Solidaritet - Emmaus" blev afholdt den 10. februar 1999 med det formål at yde hjælp til alle sårbare befolkningskategorier, der har brug for hjælp. Den stiftende forsamling definerede formålet som "at skabe, støtte og levendegøre ressourcer, hvor alle ved at være frie og respekterede kan opfylde deres behov og vise gensidig solidaritet" og deres vision som "at handle, så ethvert menneske, ethvert samfund, enhver nation kan leve, demonstrere og opnå gennem udveksling og deling i lige værdighed! "

I dag har Bosnien-Hercegovina to Emmaus-grupper, et fuldt medlem og et prøvemedlem.

Hvilke aktiviteter/initiativer ledes af Emmaus i Bosnien-Hercegovina i dag?

Emmaus-grupperne i Bosnien-Hercegovina gennemfører mange aktiviteter i hele landet. Grupperne leder adskillige humanitære aktioner for at hjælpe de mest sårbare mennesker, såsom den daglige fordeling af måltider, omfattende over 3.500 måltider om dagen i Bosnien-Hercegovina, den direkte støtte til de mennesker, der var dybt berørt af krigen (*især med tabet af deres familier*) eller indkvartering af gamle og hjælpeløse mennesker og personer med psykiske lidelser eller med handicap.

En særlig ekspertise i Emmaus-grupperne i Bosnien-Hercegovina er hjælp til børnene på forskellige måder. Flere institutioner byder børn velkomne og giver dem et sikkert miljø at opvokse i og bedre muligheder for skolegang. Dette inkluderer støtte og hjælp til børnenes familier.

Grupperne driver også tjenester for at forhindre vold mod børnene og opmærksomhed om sikker brug af internettet.

Grupperne er også involveret i hjælp til flygtninge i Bosnien-Hercegovina såvel som i udlandet. De driver et meget vigtigt center til forebyggelse af menneskehandel og leder også adskillige solidaritetsinitiativer i verden med partnere i Afrika og Asien¹.

Hvordan er det gået siden sundhedskrisen, og hvordan tilpasser I jer situationen?

Emmaus-grupperne i Bosnien-Hercegovina var meget involveret i at møde konsekvenserne af krisen. De udviklede deres distribution af mad og hygiejneprodukter i områder, hvor der ikke var støtte, og gav medicinsk udstyr til sundhedsinstitutioner.

Volden mod børnene steg i løbet af denne tid, og mange flere mennesker brugte telefon tjenesterne.

Med deres gode erfaring med nødsituationer var grupperne i stand til at reagere ganske godt ved at ansætte flere mennesker til at køre nødsolidaritetsinitiativerne, tilpasse alle mulige aktiviteter online og udvikle nye online/telefoniske supporttjenester for at forhindre vold og psykologiske konsekvenser af krisen.

Hvilke udfordringer står grupperne i Bosnien-Hercegovina i øjeblikket overfor?

En særlig udfordring i øjeblikket er situationen for flygtningene i landet. Siden begyndelsen af 2018 har Bosnien-Hercegovina oplevet en drastisk stigning i antallet af migranter, der kommer ind i landet. Forskning har vist, at indvandrere i Bosnien-Hercegovina i gennemsnit har brugt omkring to år til at komme hertil, og nogle har været på farten i seks år.

I Una-Sana-området, hoveddestination for migranter i Bosnien-Hercegovina, er modtagelsescentrene fulde, migranter har boet i fabrikskaller i to år, og det anslås, at 7.000 mennesker lever uden for lejrene.

På grund af pandemien og faldet i tilgængelig hjælp har et stigende antal migranter ikke mad, tøj, fodtøj og grundlæggende hygiejneforhold, fordi de for det meste bor i forladte bygninger eller i skove.

I denne sammenhæng tilbyder FIS-Emmaus en facilitet som et dagcenter i Tuzla, hvor migranter har mulighed for at tage et bad, få nyt rent tøj og spise og hvile for en kort stund. Derudover vil aktiviteter relateret til distribution af varme måltider fortsætte såvel som nøddistribution af andre slags varer til mennesker på gaden.

Derudover underskrev organisationen den 16. oktober 2020 protokollen for indkvartering af uledsagede mindreårige asylansøgere i Centeret for Børn og Unge i Doboj Istok – en underskrift om samarbejde med regeringen i Bosnien-Hercegovina og andre relevante organisationer, der er involveret i processen med at støtte disse mennesker. Indkvarteringen startede i midten af november 2020.

¹ PK142-7-8-9.pdf (gtu.dk) fortæller om et samarbejde mellem Emmaus-organisationer i Frankrig, Bosnien-Hercegovina og Burkina Faso.

Tegning af Janis Behm – foto: Emmaus HOME

Vi skal lytte til de marginaliserede

- af Julia Demaree,
- oversat af Helene Sophie Holmgreen Hansen fra

"We need to listen and learn from those we have denigrated and continue to marginalize."
(emmaus-international.org)

- Læs mere om HOME og den brede vifte af aktiviteter på gruppens profil hos Emmaus International

[HOME \(emmaus-international.org\)](http://HOME.emmaus-international.org)

- fodnoter af Jørgen Olsen

I disse – for USA – vigtige dage, hvor landet står midt i et præsidentvalg¹, deler Julia Demaree, den tidligere leder af Emmaus Harlem² og medlem af Emmaus H.O.M.E. (Organiserede Hjemmearbejdere for Mere Beskæftigelse) sine følelser for sit land. Hun skriver til os fra Maine, hvor hun arbejder i håndværksbutikkerne i Emmaus H.O.M.E.

"I morges vågnede jeg med mit ansigt indsmurt i mudder. Det var ikke en skønhedsmaske. Det var ikke en Covid-maske. Det var maske af rædsel over, hvor ekstremt vores land er blevet. Min maske er ude af sig selv af skam.

Når jeg spejder ud af dens revner, ser jeg mere end jeg kan bære. Jeg ser vores land ude af stand til at vriste sig fri af lænkerne af dets fortid. Slaveparadigmet har kvælertag på vores kultur.

Vi blev rige af at bruge andre mennesker som slaver. Nu er vi slaver for købekraften som penge har. For os er regering og virksomheder sammenkoblet ondskab. Vi har forspildt vores jords store potentiale.

Penge kan ikke købe moral eller oplysning. Vi skal lytte til og lære af dem, vi har nedgjort og fortsat marginaliserer. Vi skal overholde traktater, respektere de ældre, beskytte børnene, rette op på skaderne, og værdsætte immigranter. Der er så meget vi må gøre for at vaske mudderet af vores ansigter.

Grådigheden ligger dybt i vores DNA. Jeg tror på, at forandringen kun kan komme fra en slags revolution. Unge mennesker forstår dette, og de køber ikke vores nuværende situation. De er på gaderne, i vores fængsler og ude på landet og kæmper for mere retfærdige sociale kontrakter. Vores luft er tæt af forureningen fra uretfærdighed. Selv Moder Jord insisterer på en udrensning.

Jeg er oppe i alderen, men jeg prøver at holde den unge side af mig i live ved at dedikere mig til fællesskabet i H.O.M.E. Der har jeg privilegiet og udfordringen af at kæmpe for det almennyttige. Det fjerner noget af smerten fra at føle sig hjælpeløs."

¹ Originalteksten blev bragt på Emmaus Internationals hjemmeside den 5. november 2020.

² En nu nedlagt Emmaus-gruppe i New York.

At være kvinde i Burkina Faso

- af Eva Fernández Tendero
- oversat af Tina Jonstrup Larsen fra [Être une femme au Burkina Faso - Témoignage | Autre Terre](#)
- hele "Autre Terre Magazine" nr. 8 handler om Burkina Faso [A la découverte du Burkina Faso | Autre Terre Magazine](#)

Sophie Ilboudo Delma er medlem af "La Saisonnière" (Sæsonarbejdersken), en forening af gartnere, der dyrker økologisk landbrug i udkanten af Ouagadougou. Hun er læselærer på et uddannelsescenter for kvinder.

Fortæl mig om dit liv!

Jeg kommer fra en familie af gartnere. Min barndom var lidt hård, da jeg mistede min far i en ung alder. Jeg voksede op hos min farbror. Han havde ingen kone, så jeg var som 12-årig nødt til både at være pige og husmor. Jeg måtte tage mig af alle de huslige pligter i familien. Jeg gik i skole, fra Tanguin (*redaktørens note: et kvarter nær dæmningen i Ouagadougou*) til Bilabilé, hvilket var 10 km. I begyndelsen var det til fods, at jeg krydsede dæmningen. Senere købte min farbror en cykel til mig, hvilket lettede mig lidt. Ellers måtte jeg gå.

Jeg gik i skole, kom hjem, hvor jeg skulle forberede et måltid og hente vand. Da vi ikke havde vand i huset, hentede jeg vand fra brønden. Jeg måtte hente vand, lave aftensmad, lave lektier og alt husarbejdet. Jeg gik i skole, indtil jeg forlod grundskolen. Men jeg fik ingen eksamen. Det var for hårdt på grund af de mange huslige pligter, som forhindrede mig i at studere.

Da det var lidt hårdt, blev jeg gift. Men også der, var jeg uheldig, da jeg faldt for en mand, som var ondskabsfuld. Han var fra militæret og den slags mænd kan ikke li' at give penge ud De er fedtede. Jeg begyndte at samle sand op, som jeg herefter solgte, senere peanuts og cola for at tjene nogle penge.

Jeg sluttede mig derefter til foreningen, "La Saisonnière", og det var der, at mit liv ændrede sig. For første gang tjente jeg mine egne penge.

Hvordan påvirkede arbejdet hjemmet?

Da jeg tjente lidt penge, kunne jeg hjælpe mine børn under deres skolegang. Jeg købte skolehæfter og hjalp min mand med at betale skolepenge. Jeg gav også børnene lommepenge.

Hvordan er det at være en kvinde i Burkina Faso?

Her i Burkina Faso ... inden for Mossi-traditionen ... har piger ikke de samme rettigheder som drenge. Hvad angår uddannelse er det primært drengene, som får en uddannelse. I en familie investerer man ikke det samme i en pige som i en dreng. Pigen er på en måde en fremmed, da hun følger sin kommende mand. Det er ikke hende man hjælper. Når hun flytter sammen med sin mand, er det ham, som hun må hjælpe.

Datteren støttes ikke af forældrene under hendes skolegang, da hun selv om hun får en længere skolegang og lykkes med studierne, hører under sin mands familie. Denne mentalitet betyder, at pigerne altid kommer i anden række. I mandens familie har kvinden ikke ret til at eje jord. Kvinder har ingen taleret. Kvinden er stadig bagud i Burkina Faso.

I dag kan man mærke en lille udvikling. Lige nu er jeg i et kulturcenter, hvor der er kvinder, og alle ved, at vi skal hjælpe kvinderne frem i køen. Fremover skal kvinder og mænd ligestilles. Ikke på det fysiske plan, men på det mentale plan skal de være lige. Sammen skal de få familielivet til at lykkes.

Hvis jeg forstår det rigtigt, kan en kvinde betragtes som en fremmed i hele sit liv. I familien, hvor hun bliver født, er hun allerede en fremmed, eftersom hun skal forlade den til fordel for sin kommende mands familie. I mandens familie betragtes hun som en fremmed, der er kommet udefra.

(fortsættes side 14)

Sophie Ilboudo Delma
(foto: Sacha Bronford)

At være kvinde i Burkina Faso

(fortsat fra side 13)

Det er derfor man ikke vil lade hende eje jord, da hun forlader den familie, hvor hun er født. For giver man hende jord, er det den kommende familie, der vil nyde godt af frugterne på hendes jord og ikke familien, hvor hun er født. I landsbyen og selv i byerne er det en glæde, når den førstefødte er et drengebarn, da han er en arving. Når det er en pige, siger man ingenting, da hun ikke er en arving og derfor ikke kommer til at eje noget. I visse familier hvor en far, som kun har pigebørn, dør, vælger man at lade hans nevø arve i stedet for døtrene den slags sker! Drengene er vigtigere end piger.

Hvad har "La Saisonnière" givet dig ud over løn?

Med foreningen har jeg været ude på små rejser og opdaget nabolandsbyer til Ouagadougou. Med min mand ville jeg ikke være rejst nogen steder. Det har også givet mig mulighed for at tale frit og det har vækket mig. Det har givet mig en større selvtillid, hvilket er meget vigtigt. Jeg blomstrer og vågner op.

Hvorfor fortsatte du ikke din skolegang efter grundskolen?

Min mand var imod det. Efter grundskolen besluttede jeg mig for at blive gift. Jeg troede at min mand ville betale for min uddannelse, selv om det måske bare var aftenkurser. Det viste sig

dog at være tomme løfter. For det første bliver man gravid, føder et barn og bliver dermed begrænset i forhold til at følge undervisning. Dernæst får man brug for en hushjælp, hvis man da ikke skal leje en barnepige for at kunne følge undervisningen. Hvis din mand så nægter at give dig penge og du heller ikke selv har råd til at betale en barnepige, bliver du nødt til at forlade skolen.

Min mand havde penge; men han tilbragte sin tid på at drikke alkohol uden for hjemmet. Han brugte også penge på barpiger. Jeg blev dermed tvunget til at deltage i indtægtsgivende aktiviteter. Jeg rensede sandet, solgte cola, jordnødder Jeg lod mig kaste rundt i manegen for at tjene penge. Jeg har 6 børn, 5 piger og en dreng. Når man føder pigebørn, mister man sin mands respekt. Lige så snart vores første barn blev født, forsvandt kærligheden. Han fortsatte med at sige: "De er piger som dig, som du bliver nødt til at tage dig af".

Man bliver nødt til at arbejde alene uden sin mands medvirken. Han betalte heller ikke for deres skolegang, da piger ifølge mentaliteten i visse landsbyer slet ikke skal gå i skole.

Hvad var dine drømme og håb om fremtiden, da du var en ung pige på 12-13-14 år?

Da min far døde og jeg blev opdraget hos min farbror, overtog jeg både rollen som hans datter og hans hustru. Jeg udførte al husarbejdet og skulle oven i købet gå i skole. Det fik mig til at gifte mig tidligt. Når man lever i fattigdom og elendighed, bilder man sig ind, at alting bliver bedre, når man gifter sig. Men nogle gange bliver det hele meget værre. Men det er for sent at fortryde. Inden ægteskabet var det min drøm at få en uddannelse og blive tjenestemand. Men ingen støttede mig.

Hvad var udløseren for forandring i dit liv? Hvad fik dig til at beslutte at du skulle kæmpe?

Selve situationen kalder på, at man leder efter en anden måde at tjene penge på. Da jeg solgte cola og jordnødder, var det ikke nemt for mig. Min mand forbød mig at gøre det af frygt for at jeg skulle være for længe væk fra hjemmet.

I begyndelsen var det vanskeligt på "La Saisonnière". Vi måtte bruge håndpumpe for at vande bedene. Alle skulle vande deres bed med den ene pumpe, hvilket var svært. Når som helst, dag eller nat, var en kvinde i gang med at vande.

På dette tidspunkt havde vi ikke opdelt al jorden, så alle havde en 4-5 bed. Vi havde et dårligt salg, da folk ikke rigtigt kendte området. Da de lærte området at kende, begyndte vi at sælge. Efter 5 måneder lykkedes det mig at have en reel indtægt ved arbejdet med det økologiske gartneri. Inden det var det kun småpenge.

Hvordan opfattede din mand arbejdet på "La Saisonnière"?

Først truede han mig: "Jeg kan ikke lide det. Når som helst står du op for at vande, og du bringer intet med dig hjem". Derefter var der en lille udvikling. Jeg spillede døv, da jeg ikke ønskede at stoppe. Min mand bemærkede en ændring, da jeg begyndte at bringe noget med mig hjem.

Hvad angår ligestilling mellem mænd og kvinder, hvordan ønsker du dig at samfundet skal udvikle sig? Hvad er idealsamfundet for dig?

Man forventer meget af kvinden. Hun er familiens søjle. En kvinde tager sig af sin familie og kæmper for den. Hun lader ikke sit barn græde af sult, en kvinde holder ikke sit barn væk fra skolegang. Når hun ser sit barn have smerte, gør det ondt på hende. Hun vil aldrig lade sit barn lide. Men hvis hun ikke kan forsørge sin familie, gør det ondt.

Hvad er dine bedste råd til de unge kvinder i dag?

Mit råd til de unge piger, er at fortælle dem selv, at deres primære mand er deres job! Kæmp for at få bare et lille job inden du bliver gift. For mændene har det med at flygte fra deres ansvar. Få dig 2-3 børn, som du kommer til at tage dig af. For din mand kommer til at drikke sine penge op og blive væk. Jeg råder derfor de unge piger til at betragte deres job som deres primære mand, inden de tænker på den mand, de har giftet sig med.

I fremtiden kommer kvinder og mænd til at være mere lige. Det er udviklingen, som gør det. Vi kan se, at mænds mentalitet ændrer sig fra dag til dag. Før var kvinden ingenting. Nu kan vi se, at der bliver lagt mere vægt på kvinderne.

Der sker en ændring af mentaliteten, der, selv om den ikke er stor, dog er i gang. I regeringen ser vi nu kvinder få ministerstillinger. Det er allerede et stort skridt. Før måtte kvinden blive hjemme ved børnene. Det var så det. Punktum. Man troede ikke at kvinder kunne tænke. Der vil blive indført politikker til fordel for denne mentalitetsændring.

Ikke mange mænd har indset vigtigheden af at investere i og tro på deres døtre. Men antallet vil stige. Af de piger fra landsbyen, som var i stand til at gå i skole og som lykkedes med det, vil jeg vove at påstå, at mindst halvdelen blev støttet af mødrene. Det er dem, som solgte bøtner på markedet for at tjene penge til deres døtres skolegang.

Det er altid moren, som tager initiativ til at sende sine børn i skole, og først når det går fremad, kommer manden på banen med sin støtte. Med mentalitetsændringen vil herren indse, at hans datter kan indtage rollen som landets præsident.

I dag er folk vågnet op. De ved at mænd, kvinder, drenge og piger kan udføre det samme arbejde. Der er ikke længere et erhverv, som kvinder ikke kan udøve. Alle fag er blevet blandet. Tidligere fandtes der jobs, som kvinder ikke kunne bestride. Uanset hvad en mand gør, kan en kvinde gøre det samme. Vi er nødt til at kæmpe for at få mad og kunne støtte børnene.

Jeg taler også til de kvinder, som ikke rykker på sig. Nogle bliver holdt tilbage af deres mænd. Man skal kunne forhandle med manden, før at han giver tilladelse til en aktivitet, der kan skabe dig en indkomst. I begyndelsen vil han aldrig acceptere det; men når han ser resultaterne, bliver det meget bedre. Du må gøre alt for at han kan acceptere at du finder et eller andet job.

